

บทที่ 3 การเก็บข้อมูลโครงการ

3.1 ข้อมูลกิจกรรมโครงการ

3.1.1 ด้านผู้ใช้โครงการ

3.1.2 ด้านกิจกรรมโครงการ

3.2 ด้านระบบการบริหารโครงการ

3.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมโครงการ

3.1 ข้อมูลกิจกรรมโครงการ

3.1.1 ด้านผู้ใช้โครงการ

แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

- ผู้ใช้หลักของโครงการ ได้แก่
 - บุคลากรโครงการ
 - ครูผู้สอน ,ศิลปิน ,ผู้เชี่ยวชาญ
 - ผู้ที่เข้ามาเรียนศิลปะการแสดงพื้นบ้าน
- ผู้ใช้รองของโครงการ ได้แก่
 - คนในภูมิภาค โดยแบ่งเป็น 1. เยาวชน นักเรียน นักศึกษา 2. ประชาชนทั่วไป
 - นักท่องเที่ยว และคนในภูมิภาคอื่น

1. ผู้ใช้หลักของโครงการ

1. บุคลากรโครงการ ทำหน้าที่บริหารจัดการ และปฏิบัติหน้าที่ในส่วนต่างๆของโครงการ โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายต่างๆ ดังนี้

- บริหารโครงการ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ ทำหน้าที่ควบคุมดูแลโครงการ และบุคลากรในโครงการ โดยมีเลขาบุกร ทำหน้าที่ติดต่อประสานงานกับฝ่ายอื่นๆ ในฝ่ายบริหารโครงการ แบ่งเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- อธิการและงานทะเบียน ดูแลงานด้านเอกสารทั้งหมดของโครงการ จัดทำงานสถิติ และทำการรายงานภาพประเมินผลโครงการ
- งานบัญชีและการเงิน จัดทำบัญชี การเงิน รายรับ-รายจ่าย และดูแลงบประมาณโครงการทั้งหมด รวมทั้งสรุปและชี้แจงต่องานบริหารโครงการ

- บริการสาธารณะ ดูแลงานในส่วนที่เป็นสาธารณะ และอำนวยความสะดวกให้กับผู้ใช้โครงการ ในส่วนนี้แบ่งเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- ประชาสัมพันธ์ ติดต่อสอบถาม อำนวยความสะดวก ดูแลและต้อนรับ ผู้เข้าใช้โครงการ รวมทั้งประชาสัมพันธ์โครงการ
- ขยายบัตรและของที่ระลึก ดูแลงานขายในโครงการ จำหน่ายบัตรเข้าชมการแสดง สำหรับร้านขายของที่ระลึกเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามา

ประกอบกิจการแต่ต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่โครงการในส่วนนี้

- ร้านอาหารและบริการ เช่นเดียวกับร้านขายของที่ระลึก ดูแลควบคุมให้ร้านอาหารได้ตามมาตรฐาน สะอาดและถูกหลักอนามัย เพื่อประโยชน์ต่อผู้ใช้โครงการ
- งานรักษาความปลอดภัย

- งานสนับสนุนโครงการ ส่วนของการดูแลงานระบบต่างๆทั้งหมดของโครงการ เพื่อให้การดำเนินงานดำเนินไปอย่างสมบูรณ์ โดยแบ่งออกเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- งานอาคารสถานที่
- ระบบไฟฟ้า
- ระบบประปา
- งานซ่อมบำรุง
- งานดูแลความสะอาด
- งานขนส่ง

- ส่วนการเรียนรู้ ดูแลความเป็นไปของการเรียนการสอน และทำการประเมินวัดผลผู้เรียนเพื่อปรับปรุงแก้ไข รวมทั้งทำการกำหนดหลักสูตรการสอน แบ่งออกเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- ฝ่ายการเรียนการสอน ดูแล และประสานงานกับผู้เรียนและผู้สอน เพื่อให้การสอนดำเนินไปด้วยความมีประสิทธิภาพมากที่สุด
- ฝ่ายสื่อการเรียนการสอน ดูแลอุปกรณ์การเรียน สื่อที่ใช้ในการสอน ตรวจเช็ค และซ่อมแซมอุปกรณ์ การเรียนต่างๆ

- ส่วนศูนย์ข้อมูล เป็นงานบริการข้อมูลโดยเฉพาะด้านศิลปวัฒนธรรม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้เข้ามาศึกษาค้นคว้าข้อมูลให้ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเป็นห้องสมุดเฉพาะทางผู้ดูแลจะต้องมีความรู้ในด้านศิลปวัฒนธรรมด้วย โดยเฉพาะในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้แบ่งออกเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- งานห้องสมุด ดูแลเอกสาร หนังสือ งานวิจัยต่างๆ เพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้นสำหรับผู้เข้ามาค้นคว้า รวมทั้งจัดเก็บและซ่อมบำรุง
- งานโสตทัศนศึกษา ควบคุมระบบการใช้งานสื่อและทัศนูปกรณ์ ห้องควบคุมเสียง ห้องบันทึกเสียง และงานบริการเทคโนโลยี

- ส่วนงานนิทรรศการ ทำหน้าที่ควบคุมการจัดแสดงนิทรรศการ เป็นการถ่ายทอดเรื่องราวและความรู้ให้กับผู้ชม ผู้ควบคุมดูแลจะต้องมีความสามารถในการนำเสนอเรื่องราวแบ่งออกเป็นฝ่ายงานย่อย คือ

- งานนิทรรศการถาวร และนิทรรศการชั่วคราว
- ส่วนเทคนิคจัดแสดง
- ส่วนจัดเก็บและดูแลวัตถุจัดแสดง

- ส่วนกิจกรรมการแสดง

- การแสดงภายในและภายนอกอาคาร
- งานควบคุมแสง สี เสียง
- งานฝ่ายฉากและเวที

2. ครูผู้สอน, ศิลปิน, ผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรงกับผู้เข้ามาเรียนศิลปะการแสดง พื้นบ้านอีสาน ลอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ รวมทั้งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์และแลกเปลี่ยนทัศนคติต่อกัน ผู้สอนมีทั้งที่ประจำอยู่ในโครงการ เป็นผู้เชี่ยวชาญพิเศษ และผู้ช่วยสอน นอกเหนือจากการสอน ก็ยังเป็นผู้ช่วยด้านการจัดการแสดง และจัดกิจกรรมเสริมต่างๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ใหม่ๆ ให้กับผู้เรียนอีกด้วย

3. ผู้ที่เข้ามาเรียนศิลปะการแสดงพื้นบ้าน แบ่งออกเป็น 3 สาขา คือ ดนตรีพื้นบ้าน นาฏศิลป์พื้นบ้าน และเพลงพื้นบ้าน ผู้ที่เข้ามาเรียนจะแบ่งตามระดับช่วงอายุ เพื่อง่ายต่อการกำหนดลักษณะการเรียนการสอน อาจแบ่งได้เป็น 2 ระดับ คือ 10-20 ปี , 20 ปีขึ้นไป ลักษณะการสอนในแต่ละชั้นแยกตามความสนใจของผู้ที่เข้าเรียน และในตอนท้ายจะเป็นการประสานวงดนตรี ร่วมกับการฟ้อนรำ และจะมีการจัดให้ผู้เรียนได้แสดงออกบนเวที เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจและกล้าที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรมของตนเองออกมาได้อย่างเต็มที่

2. ผู้ใช้จริงของโครงการ

1. คนในภูมิภาค แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- เยาวชน นักเรียน นักศึกษา โครงการมีส่วนช่วยส่งเสริมให้สัมผัส ศึกษา และเรียนรู้วัฒนธรรมในท้องถิ่นของตนเอง เพราะคนในกลุ่มนี้จะเป็นตัวขับเคลื่อนสังคมและเป็นผู้กำหนดทิศทางของวัฒนธรรมต่อไปในอนาคต หากไม่ได้รับการสนับสนุน หรือถูกฝังให้เรียนรู้ ก็จะถูกกลืนไปกับวัฒนธรรมใหม่ที่เข้ามามีผลต่อสังคมอยู่ในปัจจุบัน คนในกลุ่มนี้ อาจเป็นทั้งผู้ที่เข้ามาเรียนรู้อยู่ภายในโครงการ และเข้ามาค้นหาข้อมูล ใช้พื้นที่ของโครงการในการแสดงออกทางวัฒนธรรม หรือใช้เป็นพื้นที่พบปะพูดคุยกันในเวลาว่าง

- ประชาชนทั่วไป สามารถเข้ามาใช้พื้นที่ในโครงการได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากโครงการต้องการให้เป็นพื้นที่ถึงสาธารณะ และเมื่อผู้คนได้เข้ามาสัมผัส และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างสังคมแล้ว ก็จะเป็นความเข้าใจในวัฒนธรรม คนในกลุ่มนี้อาจมีทั้งผู้ที่สนใจที่จะเรียนรู้ เข้ามาศึกษาค้นหาข้อมูล หรือเข้ามาพบปะพูดคุย และเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมไปสู่ผู้อื่นๆ ได้

2. นักท่องเที่ยว และคนในภูมิภาคอื่น

เข้ามาเพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมต่างกัน ส่วนมากอาจจะมาเป็นหมู่คณะ การรับรู้และสัมผัสของคนในกลุ่มนี้จึงเป็นการเรียนรู้ในระยะเวลาอันรวดเร็ว โครงการมีส่วนรองรับนักท่องเที่ยวและคนในภูมิภาคอื่น สามารถเข้าชมนิทรรศการ เพื่อศึกษาเรื่องราววัฒนธรรมอีสาน โดยผ่านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน มีการจัดการแสดงให้ผู้เข้าชมได้สัมผัสถึงคุณค่าและความภูมิใจในภูมิภาคอีสาน ที่ถ่ายทอดในรูปแบบของดนตรี การละเล่น โดยไม่ใช่เพียงแค่ให้ความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังแบ่งปันด้วยวิถีชีวิตของสังคมอีสานที่ผู้ชมอาจไม่ได้เข้าไปสัมผัสจริง แต่ก็สามารถรับรู้ได้เมื่อเข้ามาในโครงการ

3.1.2 ด้านกิจกรรมโครงการ

1. ส่วนการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การเรียนรู้

1. เพื่อให้การศึกษา และถ่ายทอดความรู้ในด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านให้แก่เยาวชน และบุคคลทั่วไปในท้องถิ่น
2. เปิดโอกาสให้ทุกคนได้เรียนรู้ตามความต้องการ และความสนใจ เพื่อการศึกษาตามอัธยาศัย และส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
3. พัฒนาศาสตร์ ความสามารถให้เกิดความชำนาญ เป็นการกลมกลืน ปูองฝึกให้คนได้รู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม

กระบวนการถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้

1. ประชาสัมพันธ์แก่ชุมชน ชุมชนใกล้เคียง และภูมิภาค ให้ทราบถึงวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ โดยการจัดส่งแผ่นพับ ใบปลิว นามบัตร
2. จัดอบรมหรือฝึกหัดแก่ผู้สนใจในศิลปะการแสดงพื้นบ้านทั้ง 3 ด้าน คือ ดนตรี นาฏศิลป์ และเพลงพื้นบ้าน โดยเลือกตามความสนใจหรือความถนัด ดังนี้
 - ให้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของดนตรีพื้นบ้านแต่ละถิ่น นาฏศิลป์บ้าน และเพลงพื้นบ้าน (หมอลำ)
 - ให้ความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ประเภท และส่วนประกอบ ที่สำคัญของการแสดงพื้นบ้านทั้ง 3 ด้าน
 - ฝึกปฏิบัติแยกตามความสนใจในการแสดง แต่ละประเภท และมีกรรมเป็นวง
 - แนะนำเทคนิคในการแสดงบนเวที และแก้ปัญหาเฉพาะหน้าต่อสาธารณชน
3. กระบวนการถ่ายทอดความรู้
 - การบรรยาย
 - การสาธิต
 - การฝึกปฏิบัติ
 - การใช้สื่อประกอบ

รูปแบบการเรียนรู้

- จัดหลักสูตรการเรียน โดยแยกตามองค์ประกอบของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เป็น ดนตรี นาฏศิลป์ และเพลงพื้นบ้านอีสาน
- จัดหลักสูตรให้สอดคล้องกันทั้ง การสอน การเรียน และระยะเวลา โดยกำหนดเป็นหลักสูตรระยะสั้น และหลักสูตรในภาคฤดูร้อน
- จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงศักยภาพผู้เรียน และมีภาระแบ่งห้องเรียนตามระดับช่วงอายุ เพื่อให้ถ่ายทอดการเรียนร่วมกับผู้อื่น และเกิดเป็นสังคมใหม่ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้
- ให้ความรู้เกี่ยวกับประวัติ ความเป็นมา ของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน สอดแทรกไปพร้อมกันกับขณะที่เรียนในภาคปฏิบัติ

หลักสูตรที่เปิดสอน

หลักสูตรการเรียนในโครงการ จะแบ่งออกเป็นระดับ คือ ชั้นต้น – ชั้นกลาง – ชั้นสูง และหลักสูตรภาค
ฤดูร้อน (หลักสูตรการเรียนตามตารางที่ 1) ระยะเวลาการเรียนแต่ละหลักสูตรกำหนดเวลาให้ 3 เดือน โดยจะเปิด
สอนเป็น 3 สาขา ตามองค์ประกอบของการแสดงพื้นบ้านอีสาน ดังนี้

1. ดนตรีพื้นบ้าน ที่เปิดสอน ได้แก่ โปงลาง, พิณ , แคน, โหวด ,กลอง และสำหรับเครื่องดนตรี
ประกอบจังหวะ จะสอนควบคู่ไปพร้อมกัน

2. นาฏศิลป์พื้นบ้าน ที่เปิดสอน ได้แก่ ฟ้อนรำพื้นฐาน ,การฟ้อนเจิ้ง, ฟ้อนรำบายศรี ,ฟ้อนรำชุด
เบ็ดเตล็ด

3. เพลงพื้นบ้าน ที่เปิดสอน ได้แก่ หมอลำ ,เพลงเบ็ดเตล็ด

เนื่องจากผู้ที่เข้ามาเรียนในโครงการ มีหลายช่วงอายุทางโครงการจึงจัดแบ่งเป็น 2 ช่วงอายุ¹ ใน
ลักษณะการเรียนแต่ละชั้น กำหนดให้มี 2 ห้องเรียนต่อ 1 สาขา และการเรียนในแต่ละวันก็จะสลับกันตามวัน
และเวลา ดังตารางที่ 2 และสรุปยอดรวมใน 1 ปี โครงการจะสามารถผลิตผู้เรียนด้านศิลปการแสดงพื้นบ้าน
อีสานได้จำนวน 3 รุ่นในภาคปกติ และอีก 1 รุ่น ในภาคฤดูร้อน ดังตารางที่ 3

¹ ดูข้อมูลผู้เข้าโครงการ หน้า 56

ตารางที่ 1 แสดงลักษณะหลักโครงการเรียน

หลักคุณลักษณะ	คนตรีที่บ้าน	นาฏศิลป์ที่บ้าน	เพลงพื้นบ้าน
<p>ขั้นต้น</p> <p>สำหรับผู้ที่สนใจ แต่ไม่มีพื้นฐานมาก่อน เป็นการเรียนรู้พื้นฐานและให้ผู้เรียนได้สัมผัสและทำความเข้าใจกับ</p> <p>ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน โดยสามารถเลือกเรียนได้ตามอัธยาศัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - คนให้ผู้เรียนรู้จักกับดนตรีพื้นบ้าน - ส่วนประกอบวิธีการเล่นเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ - ผู้เรียนสามารถเลือกเครื่องดนตรีที่ชอบและสนใจ - มีการช่ยมือได้ ได้เสียง การเคาะจังหวะตามทำนองพื้นบ้านอีสาน - มีประสบการณ์สัมผัส และมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรี - ต่อเพลงลายพื้นฐาน สำหรับมีการฝึกหัดข้อมเดียว จดบันทึกหรือเขียนโน้ตประกอบการเล่น - สามารถเล่นร่วมกันเป็นวงในสายพื้นฐานได้เช่น ลายโปงลาง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำหรับผู้ที่สนใจด้านนาฏศิลป์เป็นการเรียนรู้พื้นฐานนาฏศิลป์ที่แตกต่างจากละครนำมาดู (ชาวไทย) แต่ในชั้นแรกก็จะมีมีการฝึกพื้นฐาน เช่น ดัดตัว ดัดมือ เช่น ซา - มีการทำท่าเข้า ย่างท่าตามจังหวะการเคาะหรือจังหวะเพลงพื้นบ้าน การขับ การวาดแขน ต้องใช้การเคลื่อนไหวทั้งร่างกาย - เรียนรู้ท่าเต้นที่เป็นพื้นฐาน และฝึกจนทำประกอบจังหวะดนตรี เต้นตามจังหวะ การแปรแถวในรูปแบบต่างๆ การนับจังหวะ - ต่อเพลงพื้นฐาน เช่น จำบายศรี การทำขึ้นเครื่อง และสามารถที่จะประกอบกับดนตรีพื้นบ้านอีสานได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีพื้นฐานการร้องเพลง การออกเสียงกำหนดลมหายใจ และควบคุมลมหายใจด้วยได้ - เรียนรู้การร้องแบบภาษาถิ่น (อีสาน) การออกเสียงคำ สระ อักขร การเชื่อมเสียงการเปล่งเสียงที่ชัดเจน - มีการช่ยมือได้ ได้เสียงกับเครื่องดนตรีด้วยเสียง จังหวะการเคาะ น้ของเพลงต่างๆ มีประสบการณ์สัมผัส โดยเฉพาะการร้อง - ต่อเพลงพื้นฐาน เช่น ตำนพัน คำเดี่ยว และเพลงเปิดเครื่องประกอบวงแสดง - มีบุคลิกการร้องเพลง การยืน เพื่อความกล้าแสดงออก และการร้องเพลงที่ดี
<p>ขั้นกลาง</p> <p>สำหรับผู้ที่เคยสัมผัสกับศิลปะการแสดงมาแล้ว คือ มีพื้นฐานมาก่อน แต่ไม่ได้รับการช่ยอด หรือไม่ได้เรียนอย่างจริงจัง สามารถเข้ามาเรียนผู้เ็นต้นที่</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนจะต้องการหาได้แต่เครื่องดนตรีได้ อันโน้ตเพลงได้ - มีให้จำลายนเพลง (โน้ตเพลง) โดยที่ไม่ต้องมีการจดหรือบันทึก ต้องท่องจำให้ได้ - มีการเล่นที่ต่อเนื่องและคล่องแคล่วขึ้น - สอนเทคนิคการรับส่ง ลูกดีธ ลูกกาช ลูกส่ง 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนต้องสามารถยืนท่า และเต้นได้ตามจังหวะเพลง ผู้จัดทำพื้นฐาน - ต่อเพลงตามแต่ระดับประเภท นอกที่นาและกวดลงในโอกาสต่างๆ - เรียนรู้เทคนิคการแปรแถว การนับจังหวะที่สอดคล้องกับ การร้องประกอบดนตรี 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนจะต้องสามารถควบคุมเสียงและกำหนดลมหายใจได้ - สอนเทคนิคการร้องเพลงพื้นบ้านอีสาน การเชื่อม เก้น การใช้ลูกคอ การใช้ภาษาที่ชัดเจน จดจำเนื้อเพลงได้ - เทคนิคการใส่อารมณ์ในการร้องเพลง

<p>ตนเองถนัด และเป็นกรเสริมเติมความผู้ ความสามารถที่มีอยู่ให้เชี่ยวชาญมากยิ่งขึ้น</p>	<p>ประกอบกับการฝึกจึงควรให้ไม่มีย่ำ การเล่น สติกับเครื่องดนตรีชิ้นอื่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต่อสายเพลงที่สวมรถ ใช้ประกอบการฟ้อน หรือเล่นเป็นวงได้อย่างต่อเนื่อง การเล่นสาย จังหวะเร็ว ช้า - สามารถเล่นร่วมกันเป็นวง และเล่น ประกอบการฟ้อนรำได้อย่างต่อเนื่อง และมี การใส่紗 รมณ์ผู้เล่น ให้สนุกสนานไปกับการ แสดง 	<ul style="list-style-type: none"> - การแสดง ขาวรมณ์ การใช้ร่างกายให้เป็น ส่วนหนึ่งของฟ้อนรำ เพื่อความมีชีวิต และมีอารมณ์ร่วมกับการแสดง พัฒนา บุคลิกภาพ หน้าตา ท่าทาง การเดิน การทรง กาย - เรียนรู้เครื่องแต่งกายในการฟ้อนรำ - พื้นฐานลีลาท่ารำ ในชุดการแสดงต่างๆ เทคนิค วิธีการแต่งกายที่เหมาะสมกับการแสดงนั้นๆ - สามารถแสดงร่วมกับวงดนตรีที่บ้านได้ กล้าแสดงออกต่อหน้าเวที และสาธารณะ 	<p>บุคลิกภาพทาง จินตนาการไปตามเพลง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต่อเพลงประเภทต่างๆ การร้องประกอบ เครื่องดนตรี แบบเดี่ยว และแบบรวมวง - สามารถที่จะร้องเพลงได้ดี มีเอกลักษณ์ หรือมีแนวท่วงเป็นของตนเอง สามารถปรับ ดัดเปลี่ยนแปลงทำให้เข้ากับดนตรีได้ - สามารถร้องเพลงประกอบกาฟ้อนได้ มี ท่าทางเหมาะสมสามารถฟ้อนรำที่เหมาะสมกับ ชุดการแสดงนั้น - ดონเทศนิเทศการร้องเพลง บุคลิก การ แสดงออกหน้าเวที ให้ความงามล้ำ แต่ละด ความที่เด่น
<p>ขั้นสูง สำหรับผู้ที่มีความสามารถด้าน ศิลปะการแสดงที่เป้าน แต่ยังไม่สะดวกคิด หรือความรู้ในบางเรื่อง เป็นกาถ่ายทอด ประสบการณ์ ในขั้นสูง ผู้เรียนสามารถที่จะ นำไปใช้ในกาประกอบการอาชีพ หรือเป็นผู้ เรียบเรียง ถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้อื่นต่อไป ได้อย่างสมบูรณ์</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนในขั้นสูงต้องร้องดนตรี ที่บ้านทุกชนิด สามารถเล่นหรือจับจังหวะ ได้ถูกต้อง เข้าใจในเครื่องดนตรี - ต่อเพลงสายขั้นสูงที่เป็นลายยาว สามารถ บรรเลงเดี่ยวได้อย่างไพเราะ โดยสังกะยะ การต่อเพลงจะไม่มีไม้ตีที่ตายตัว โดยผู้เรียน จะต้องมีความร่วมมือร่วมใจกันได้ตามเทคนิค เฉพาะของตนเอง - สนับสนุนให้ผู้เรียนรู้จักการแก้ปัญหาเฉพาะ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนในขั้นสูงจะต้องรู้จักกาฟ้อนรำ ที่บ้านดีสถาน รูปแบบที่แตกต่างและเป็น เอกลักษณ์ เข้าใจจังหวะ การฟ้อนประกอบ ดนตรี - สนับสนุนคิดกาหาขุมกาแสดง การ ฟ้อนที่มีการผสมผสานของแต่ละท่า การ ฟ้อนรำแบบต่อเนื่องในการแสดง - สนับสนุนกาปฏิบัติวิชาชีพทำ การออกแบบ เครื่องแต่งกา การประยุกต์ใช้กับ 	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนการร้องเพลงขั้นสูงจะต้องสามารถ ร้องเพลงได้แม่นยำ มีการร้องในแนวท่วงของ ตัวเอง - เข้าใจจังหวะ เป็นร้อง การได้อารมณ์ใน เพลงได้อย่างเหมาะสม และเป็นธรรมชาติ - ดอนเทศนิเทศการร้องเพลงขั้นสูง การร้อง ประกอบกับดนตรีเดี่ยว การร้องตามบได้ ระหว่างชาย หญิง กาศทัศน์กลอนสด - การเขียนแบบยาว หรือกาใช้ลูกคอ

<p>ภาคฤดูร้อน</p> <p>สำหรับผู้ที่สนใจและต้องอาศัยอยู่ในแบบกรวัด คือ เรียนต่อเนื่องตลอดทุกวัน โดยจะเป็นหลักสูตรที่สอนที่ระบวัด เน้นที่เทคนิคการแสดง และสนุกสนานต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำการแสดงและถ่ายทอดทัศนธรรมวิธานได้อย่างสมบูรณ์</p> <p>** ในภาคฤดูร้อนจะแทรกกิจกรรมเสริมที่นอกเหนือจากการเรียนเข้าไปด้วย</p>	<p>หน้า การแสดงออกบนเวที ท่าทาง ภาความคุมวง ภาทเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี</p> <ul style="list-style-type: none"> - ผู้เรียนสามารถที่จะผสมผสานหลายเพลงต่างๆได้ สอนการแต่งทำนอง ลาย จังหวะที่เหมาะสม - ผู้เรียนต้องสามารถถ่ายทอดความรู้สึกของผู้เรียนได้อย่างถูกต้อง 	<p>สถานการณ์ต่างๆได้</p> <ul style="list-style-type: none"> - สามารถถ่ายทอดความรู้สึกให้ผู้ชมได้อย่างถูกต้อง และนำการฟังเข้าไปใช้ในทางที่เหมาะสม ส่งเสริมและอนุรักษ์ซึ่งกันและกัน 	<p>แบบต่อเนื่อง ให้เหมาะสมกับคนหลายใจและลดแทรกในเพลงหรือกลอนคำ</p> <ul style="list-style-type: none"> - เทคนิคการแต่งเพลงเนื้อร้อง ทำนอง การผสมผสานที่เหมาะสม - เทคนิคการแสดงบนเวที การวางตัว การเดินหรือพริ้วไหวไปตามจังหวะ การแสดงออก ท่าทาง หน้าตา ที่จะดึงดูดผู้ชมให้มีความสุขตามใจ - สามารถถ่ายทอด แนะนำ ความรู้สึกผู้ชมไม่ได้ - โดยผ่านประสบการณ์ของตนเอง
	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มสอนตั้งแต่การไดโนเสาร์ แจ๊ส และต่อเพลง เพื่อการแสดงร่วมกันเป็นวง - เน้นการผสมจังหวะ การเล่นร่วมกัน ระหว่างเครื่องดนตรีแต่ละประเภท และผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้หลายชิ้น - สามารถเล่นประกอบการแสดงได้จริง - เป็นการเริ่มสร้างทักษะและความสามารถพิเศษเพิ่มเติมให้กับผู้เรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การสอนที่เข้มข้นจะทำให้การฟังเข้าเป็นชุด การแสดง โดยที่ไม่มีการสอนพื้นฐาน - ต่อเพลงในแต่ละชุดการแสดง สอดแทรกเทคนิคการฟังเข้าไปในขณะเดียวกัน - สามารถพริ้วไหวประกอบการแสดงได้จริง - สร้างสร้างบุคลิกภาพและภาคการเจ้าแสดงออกต่อสาธารณะ 	<ul style="list-style-type: none"> - วิธีการร้องเพลงให้แม่นยำ ซอเนื้อ ไม่ผิดเพี้ยนหรือรับจังหวะ - ต่อเพลงประเภทต่างๆ เทคนิคการร้องเพลงและการแสดงออก ท่าทาง บุคลิก ขาวหมั้น ให้เหมาะสมกับ - เพิ่มทักษะการร้องเพลงและเสริมสร้าง ความกล้าแสดงออกต่อสาธารณะ

2. ส่วนศูนย์ข้อมูล

- ห้องสมุด เป็นห้องสมุดเฉพาะทางด้านศิลปวัฒนธรรม โดยทางโครงการได้จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมหนังสือ เอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับศิลปวัฒนธรรมอีสาน เป็นแหล่งศึกษาค้นคว้าที่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจ เนื่องจากในปัจจุบัน ศิลปวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่นอีสาน ไม่ว่าจะเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศิลปะการแสดงพื้นบ้าน วัฒนธรรม การดำรงชีวิต ฯลฯ ได้ถูกเปลี่ยนแปลงไปจากสังคมอีสาน ทางโครงการเห็นความสำคัญในการที่จะอนุรักษ์ ส่งเสริมและเป็นตัวแทนในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับคนในท้องถิ่นได้ค้นคว้าเพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของวัฒนธรรมอันดีงาม รวมทั้งเป็นแหล่งข้อมูลให้กับผู้ที่สนใจด้านวัฒนธรรมอีสาน

- ส่วนโสตทัศนศึกษา บริการความรู้ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เป็นการรวบรวมสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เทป ซีดี วีซีดี วีดีโอ ฯ ที่เป็นการบันทึกเรื่องราว ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน ซึ่งเป็นสื่อทางวัฒนธรรมอีสานอย่างหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตของคนอีสาน เพื่อการรับรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น งานแสดงพื้นบ้านไม่ใช่เพื่อความบันเทิง แต่ยังมีแฝงความเป็นตัวตนของคนในท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี

- บริการเทคโนโลยี เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารทางอินเทอร์เน็ต และบริการให้ผู้เข้าใช้โครงการสามารถมาใช้บริการคอมพิวเตอร์ของทางศูนย์ได้ นอกจากนี้ยังมีส่วนที่จัดให้นั่งเล่นพักผ่อนในลักษณะคาเฟ่ - คอฟฟี่ช็อป บริการเครื่องดื่ม และมีพื้นที่เชื่อมต่อกับส่วนอื่นๆของโครงการ

ระเบียบการเข้าใช้บริการ

1. ผู้เข้าใช้ศูนย์ข้อมูล

- บุคลากรในโครงการ
- ผู้เข้าเรียนในส่วนของเรียนรู้
- บุคคลภายนอก

2. ข้อปฏิบัติสำหรับผู้เข้าใช้

- แต่งกายสุภาพ
- ผ่ากกระเป๋าทิ้งของสัมภาระ ไว้ที่เจ้าหน้าที่
- อย่าส่งเสียงดังรบกวนผู้ใช้อื่น
- ค้นหาหนังสือด้วยความเป็นระเบียบเรียบร้อย

3. บริการยืม - คืน ทรัพยากรสารสนเทศ

- ประเภทหนังสือ มีสิทธิยืมได้ครั้งละไม่เกิน 5 เล่ม เป็นเวลา 2 สัปดาห์ (ในกรณีหนังสือสำรอง ยืมได้เป็นเวลา 1 สัปดาห์)
- ประเภทวีดิทัศน์ / ซีดี-รอม มีสิทธิยืมได้ครั้งละไม่เกิน 3 รายการ เป็นเวลา 1 สัปดาห์
- ประเภทวารสารมีสิทธิยืมได้ครั้งละไม่เกิน 3 ฉบับ เป็นเวลา 1 สัปดาห์

3. ส่วนนิทรรศการ

- นิทรรศการถาวร เป็นอีกส่วนหนึ่งที่เผยแพร่ความรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมอีสาน เป็นการเรียนรู้แบบรวดเร็ว สำหรับผู้ที่สนใจและเข้าชมโครงการ แต่มีเวลาที่จำกัด ในการนำเสนอเรื่องราวสังคมวัฒนธรรมอีสาน โดยการนำเสนอจะสอดคล้องกับ ศิลปะการแสดงพื้นบ้านให้เป็นที่ถกเถียงในการรับรู้และเข้าใจง่ายขึ้น เนื้อหาเรื่องราวจะแบ่งออกเป็น

+ เรื่องราวความเป็นอยู่ของคนอีสาน ลักษณะนิสัย การใช้ชีวิตแบบพึ่งพาอาศัยระหว่าง คนกับธรรมชาติ, คนกับคน, คนกับวัฒนธรรม

+ การแสดงออกของคนอีสานผ่านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน วิวัฒนาการ รูปแบบองค์ประกอบ

+ ภาพสะท้อนให้เห็นความสำคัญ ของวัฒนธรรมที่ไม่ได้มีแค่ความเก่าแก่ ด้านหลังความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ถิ่นอีสาน

- นิทรรศการหมุนเวียน(ชั่วคราว)

+ นำเสนอเรื่องราวความสัมพันธ์ระหว่าง สังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิต ความเชื่อของคนอีสาน โดยมีเนื้อหาหลักในการจัดแสดงเกี่ยวข้องกับประเพณี ฮีต 12 คลอง 14 ที่มีการปฏิบัติสืบต่อกันมา เป็นการจัดหมุนเวียนกันไปทุกเดือน

+ จัดแสดงผลงานด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสานจากศิลปินท้องถิ่น เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้าน จนนำไปสู่การพัฒนารูปแบบในอนาคต มีการจัดแสดงและถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านนิทรรศการ และให้ผู้เข้าชมสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และร่วมกิจกรรมการแสดง โดยมีพื้นที่เชื่อมต่อกับลานกิจกรรม

ภายนอกเพื่อให้ได้สัมผัสกับบรรยากาศ เสียงและกลิ่นอายของวัฒนธรรมอีสานได้อย่างเต็มที่

+ บุคคลภายนอก หรือหน่วยงานอื่น ที่การจัดแสดงออกทางวัฒนธรรมสามารถเข้ามาขอใช้สถานที่ของโครงการได้

4. ส่วนการแสดง

ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน ไม่มีรูปแบบที่ตายตัว การจัดแสดงส่วนใหญ่จะเป็นในรูปแบบการแสดงกลางแจ้ง แสดงออกถึงความสนุกสนานและการมีส่วนร่วมระหว่างผู้ชมและผู้แสดง เพื่อเป็นการถ่ายทอดความเป็นวัฒนธรรมอีสาน เป็นสื่อที่สามารถรับรู้และเข้าใจง่าย พื้นที่รองรับการแสดงของโครงการ มี 2 ส่วน คือ

- AUDITORIUM รองรับการแสดงในโอกาสพิเศษ มีการจัดจากเป็นขั้นตอนและเรื่องราว จัดการแสดงแบบผสมผสานกับความร่วมสมัย ต้องการคุณภาพแสงสีเสียงที่สมบูรณ์แบบ หรือการแสดงเพื่อการบันทึกภาพและเสียง

- AMPHITHEATER รูปแบบการแสดงที่เน้นความสนุกสนานและเป็นกันเองกับผู้ชมได้เต็มที่ รูปแบบศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เป็นแบบพื้นถิ่น รองรับการแสดง แสง สี เสียง ที่ต้องการใช้พื้นที่ขนาดใหญ่

นอกเหนือจากการแสดงบนเวที ก็จะมีพื้นที่ในรูปแบบของลานกิจกรรม เปิดโอกาสให้ผู้เข้าชมโครงการได้แสดงออกในทุกรูปแบบ เพื่อให้ได้สัมผัสถึงความบันเทิงวัฒนธรรมเก่า ใหม่ และรูปแบบความร่วมสมัยที่ถ่ายทอดผ่านศิลปะการแสดง

3.2 คำนระบบการบริหารโครงการ

วิสัยทัศน์โครงการ

“วิทยา สืบทอด ศิลปะ และความหลากหลายของวัฒนธรรมท้องถิ่นให้คงอยู่อย่างมั่นคง สร้างค่านิยมจิตสำนึกและภูมิปัญญาพื้นบ้าน เพื่อความภาคภูมิใจในความเป็นอีสาน ที่มีวิถีชีวิตในแบบฉบับของตนเอง แสดงออกให้เห็นคุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรมอันดีงาม ”

ประโยชน์และความสำคัญ

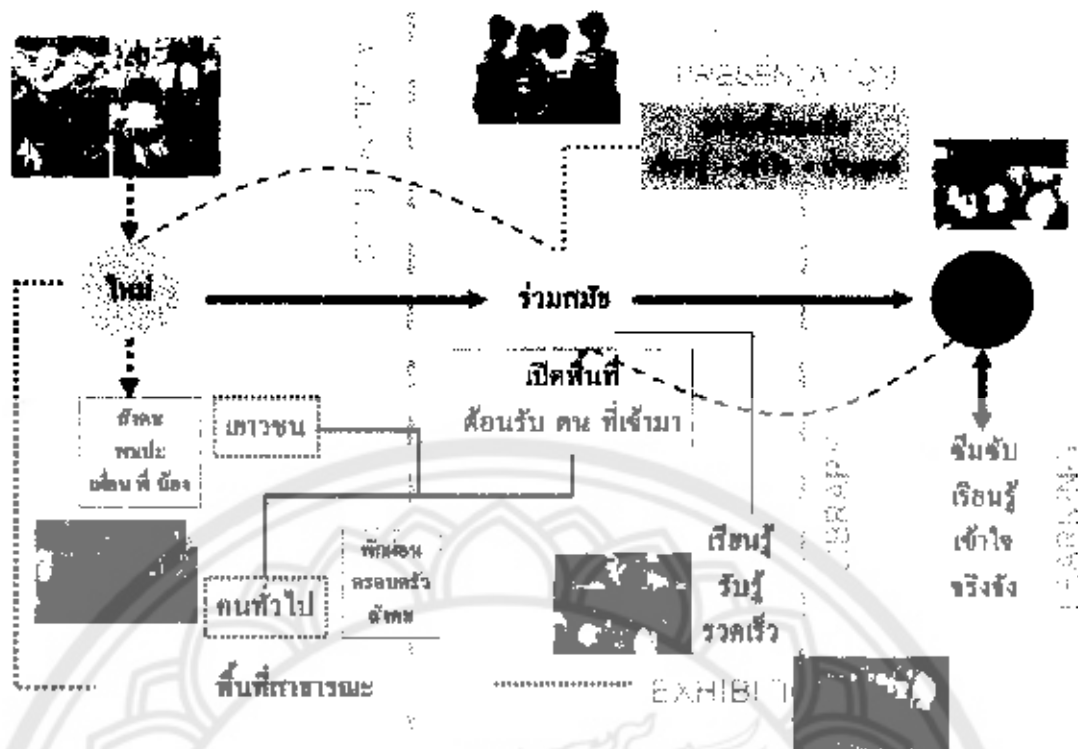
1. เพื่อปลูกฝังให้คนมีจิตสำนึกที่ต่อดีศิลปวัฒนธรรม และเข้าใจในบทบาทของศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่เป็นสื่อสะท้อนให้เห็นความเป็นสังคมอีสาน
2. สร้างความมั่นคงให้กับสังคม เพื่อให้คนได้ภาคภูมิใจในความเป็นอีสาน ที่ไม่ใช่ความล้ำหลัง แต่มีวิถีชีวิตอันอุดมไปด้วยศิลปวัฒนธรรมที่มีคุณค่าของตนเอง
3. ส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นได้เรียนรู้ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น พัฒนาศักยภาพและภูมิปัญญาถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลังต่อไป
4. เผยแพร่เอกลักษณ์ด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน ที่สะท้อนให้เห็นความเป็นสังคมวัฒนธรรมอีสาน ให้คนทั่วไปได้รับรู้และเข้าใจอย่างถูกต้อง

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

- สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมอีสาน
- เป็นการสร้างโอกาสให้กับประชาชนสามารถเข้าถึงสังคมวัฒนธรรม และให้บริการทางการศึกษา นอกกระบวน การศึกษาตามอัธยาศัย
- ปรับรูปแบบการศึกษานอกเข้านอกเข้ากับสังคมวัฒนธรรมให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมสร้างบรรยากาศของสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ และศูนย์กลางศิลปวัฒนธรรมอีสาน
- สนับสนุนและส่งเสริมศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เพื่อพัฒนาคณะใหม่ให้มีความรู้ความสามารถและทักษะด้านศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน เป็นการแสดงออกถึงเอกลักษณ์ของภูมิภาค และมีส่วนร่วมในการเผยแพร่วัฒนธรรมอีสานออกสู่สาธารณะ

ศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน ดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมอีสาน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ สืบทอดมรดกทางปัญญาที่เกิดขึ้นจากวิถีชีวิตความเป็นอยู่ ที่เป็นตัวตนของคนอีสานไม่ให้เลือนหายไป สังคมปัจจุบัน เปิดดำเนินการที่รองรับผู้ใช้โครงการที่สนใจในด้านศิลปวัฒนธรรมอีสานโดยเฉพาะด้านการแสดงพื้นบ้านที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ประจำภาค แต่ไม่สามารถที่จะไม่เรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์ หรือสถานศึกษาอื่นๆที่เกิดชอบได้ เนื่องจากช่วงเวลาและลักษณะการสอนนั้น เป็นไปตามหลักสูตรภาคบังคับ และการสอนก็ไม่สามารถรองรับผู้เรียนทำอย่างถึง

เมื่อพิจารณาถึงสังคมปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ศูนย์การเรียนรู้ฯ จึงไม่ใช่แค่พื้นที่การเรียนการสอน หรือเพื่อการศึกษาหาข้อมูลเท่านั้น แต่ยังมีพื้นที่ส่วนอื่นรองรับผู้เข้าใช้ในรูปแบบของพื้นที่สาธารณะ ให้เกิดเป็นการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ความเป็นไปได้ในการใช้งานแต่ละส่วนพื้นที่และกิจกรรม ดังนี้

รูปที่ 54 ไคอะนกรวมการใช้งานแต่ละส่วนพื้นที่และกิจกรรม

3.3 ข้อมูลสภาพแวดล้อมโครงการ ด้านทำเลที่ตั้ง

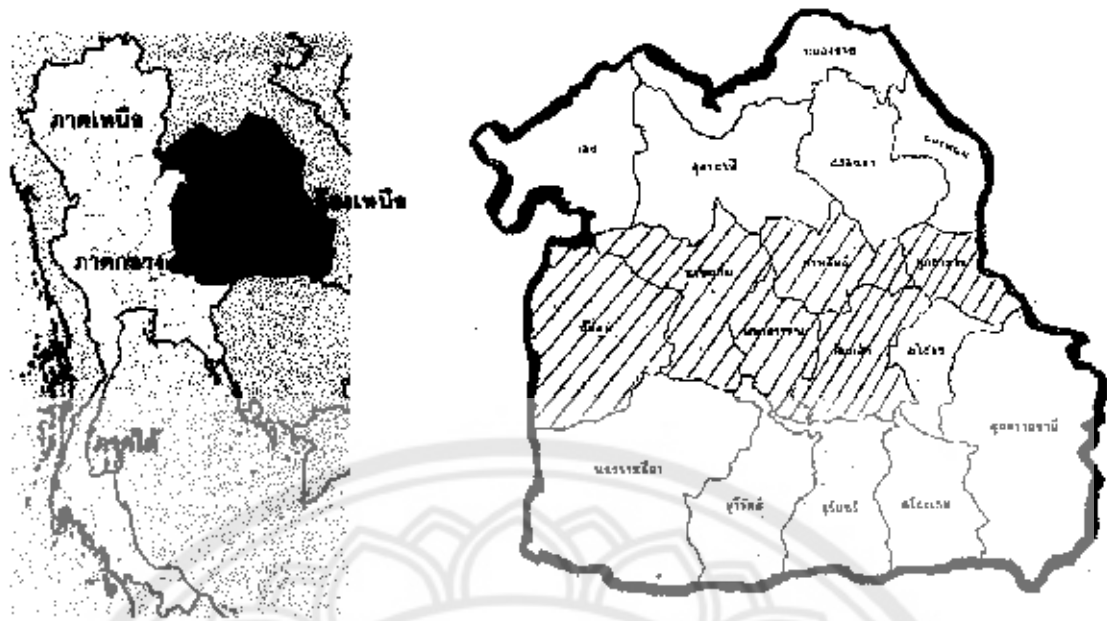
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสาน มีพื้นที่ประมาณ 170,226 ตารางกิโลเมตร หรือ 1 ใน 3 ของพื้นที่ทั้งประเทศ ตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ภูมิประเทศทั้งภาคยกตัวสูงเป็นขอบเขตกว้างขวางจากภาคกลางอย่างชัดเจน ประกอบด้วย เทือกเขาสูงทางทิศตะวันตกและทิศใต้ เทือกเขาด้านทิศตะวันตกมีความสูงเฉลี่ย 500-1,000 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มียอดเขาที่สูงที่สุดในภาคอีสานคือ ยอดภูหลวง มีความสูง 1,571 เมตร และภูกระดึงสูง 1,325 เมตร เป็นแหล่งต้นน้ำของแม่น้ำหลายสาย ได้แก่ แม่น้ำพอง แม่น้ำเสียว แม่น้ำพรม แม่น้ำชี และลำตะคอง ทางด้านทิศใต้มีเทือกเขาสันกำแพง และเทือกเขาพนมดงรัก กินระหว่งภาคอีสานของไทย กับกัมพูชา และลาว มีความสูงเฉลี่ย 400-700 เมตร ยอดเขาเขี้ยวเป็นยอดเขาที่สูงที่สุดอยู่ทางตอนใต้ สูงประมาณ 1,292 เมตร

ส่วนตอนกลางของภาคมีเทือกเขาภูพานทอดตัวจากเหนือลงสู่ทิศใต้ แบ่งภาคอีสานออกเป็น 2 ส่วน คือ

- แฉ่งโคราช คือ บริเวณแถบลุ่มแม่น้ำชี และแม่น้ำมูล มีพื้นที่ 3 ใน 4 ของภาคอีสานทั้งหมด
- แฉ่งสกลนคร คือบริเวณตอนเหนือของเทือกเขาภูพานและบริเวณที่ราบลุ่มน้ำโขง

การแบ่งเขตพื้นที่ตามสภาพภูมิศาสตร์ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

- อีสานตอนบน อุดรธานี เลย หนองคาย สกลนคร นครพนม
- อีสานตอนกลาง ขอนแก่น ชัยภูมิ กาฬสินธุ์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด มุกดาหาร
- อีสานตอนต่อนกลาง นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ ยโสธร อุบลราชธานี

รูปที่ 55 แผนที่แสดงการแบ่งเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การค้นพบโครงกระดูก และรอยเท้าไดโนเสาร์บนแผ่นหินทรายที่อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย และอำเภอศรีสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ หรือแม้แต่ภาพเขียนของมนุษย์โบราณตามผนังถ้ำ รวมทั้งวัฒนธรรมบ้านเชียง และซากโบราณวัตถุมากมาย ทำให้การขุดค้นแหล่งอารยธรรมในอดีตของดินแดนอันมั่งคั่งแห่งนี้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไม่รู้จักจบ

แม้ว่าชาวอีสานที่อาศัยอยู่ในที่ราบสูงโคราชนี้ จะประกอบด้วยกลุ่มชนหลายเผ่า เช่น เขมร ลัวะ (กูย) แล็ก ยี่ดู่ ไทย กะได้ (ไซ) รวมทั้งไทยโคราช ซึ่งแต่ละเผ่าย่อมมีความแตกต่างกัน แต่วิถีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยึดมั่นอยู่ในจารีตประเพณี ที่เรียกว่า "อีสานบ้านคองเมือง" และ "บิตสิบสอง คองสิบสี่" สอนให้ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมกิจกรรมสังคมและ งานบุญงานกุศลเป็นประจำ ทำให้การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันของกลุ่มชนเหล่านี้มีความสงบสุขตลอดมา ด้วยอุปนิสัยขยันขันแข็ง และสุขภาพร่างกายที่สมบูรณ์ จิตใจของใส่อ่อนโยน และเวลาที่ว่างจากการทำนา จึงคิดสร้าง สรรค์งานศิลป์ในรูปแบบต่างๆ ผ้าไหมสวยสวย ผ้าฝ้ายหอมมือที่ปั่นวันจะหายาก ข้าวของเครื่องใช้ เครื่องจักสาน และเครื่องปั้นดินเผา สักกายได้แก่ครอบครัวอีกทางหนึ่ง ความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติที่สวยงามบนยอดเขาสูงหลายแห่ง แหล่งรวมอารยธรรมโบราณสมัยพันปี ที่ทรงคุณค่า ทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนวัฒนธรรมพื้นบ้าน วิถีชีวิตที่เรียบง่าย และความมีน้ำใจของชาวอีสาน ยังคงเป็นเสน่ห์ที่มิหวั่นไหว ให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนอีสานอย่างต่อเนื่องจวบจนปัจจุบัน

พิจารณาระดับภูมิภาค

เนื่องจากโครงการศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน เป็นโครงการที่มีความสอดคล้องในด้านศิลปวัฒนธรรมอีสาน เพื่อต้องการให้เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวความเป็นอีสานที่สะท้อนออกมาจาก วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในภูมิภาค และต้องการที่จะเผยแพร่ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอันเป็นเอกลักษณ์และมรดกทางวัฒนธรรมของคนอีสาน โดยทางโครงการมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังให้คนได้ตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของศิลปะการแสดงพื้นบ้าน เพื่อให้คนได้สัมผัสจนเกิดเป็นความรู้สึกภาคภูมิใจในตัวตนของอีสาน

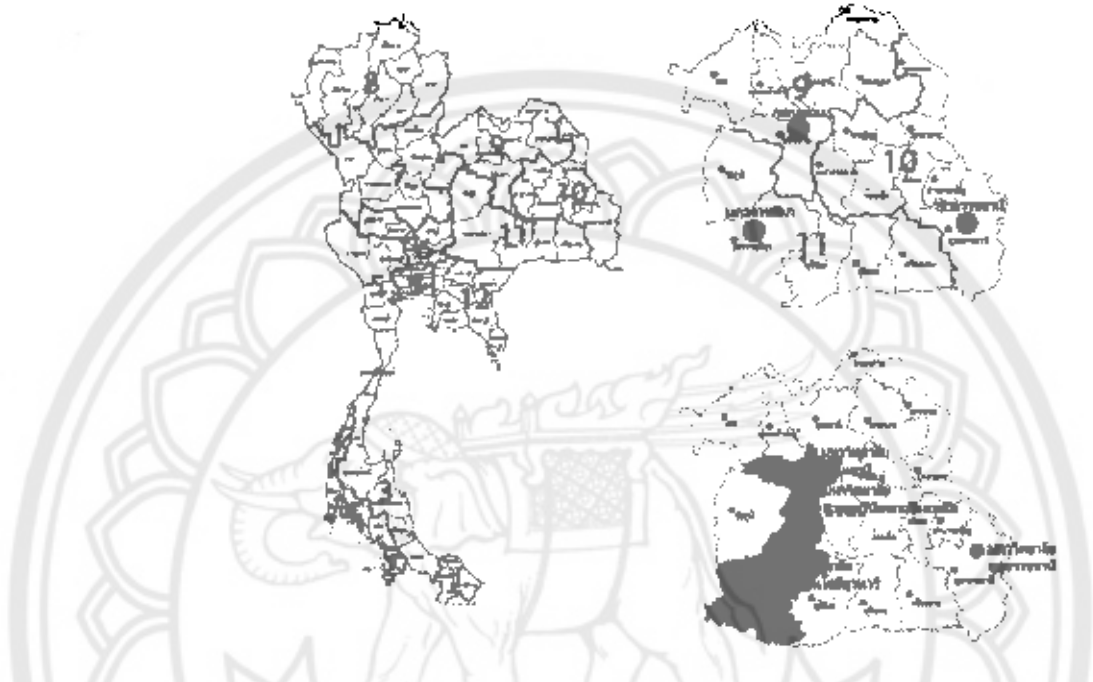
โครงการศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสาน เป็นอีกทางเลือกหนึ่งให้คนได้เข้ามาร่วมแสดงออกและถ่ายทอดประสบการณ์ทางวัฒนธรรมจากสู่รุ่น ต่จกกันเป็นพื้นที่การเรียนรู้ตามอัตวิสัย เพื่อตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในทุกช่วงวัย ซึ่งการเรียนรู้จะเป็นไปในรูปแบบของการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่สอดคล้องประสานระหว่างวิชาการและความบันเทิงควบคู่กัน

เมื่อพิจารณาถึงพื้นที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในภูมิภาค พบว่าจะมีวิทยาลัยนาฏศิลป์ที่มีการเรียนการสอนด้านศิลปะการแสดงทั้งในรูปแบบของไทยและพื้นบ้านอีสานแบบเป็นหลักสูตรระยะยาวอยู่ 3 แห่ง คือ วิทยาลัยนาฏศิลป์ร้อยเอ็ด วิทยาลัยนาฏศิลป์กาฬสินธุ์ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา และมีสถาบันที่ส่งเสริมด้านศิลปวัฒนธรรม คือ หอศิลปวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยขอนแก่น สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ศูนย์วัฒนธรรมอีสานใต้ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ และ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมกาญจนาภิเษก มหาวิทยาลัยราชภัฏจลราชธานี

จะเห็นได้ว่า พื้นที่ส่งเสริมทางวัฒนธรรมมีการกระจายอยู่ตามจังหวัดต่างๆในภูมิภาค แต่เป็นหน่วยงานที่สอดคล้องกับหลักสูตรการเรียนที่จำกัด และไม่สามารที่จะรองรับ หรือให้บริการนอกเหนือไปใช้ได้อย่างเต็มที่ ในขณะที่เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนประชากรที่มีอยู่จำนวนมากภายในภูมิภาคแล้ว พื้นที่ที่เอื้อรองรับการแสดงออกทางวัฒนธรรมของคนในภูมิภาคยังมีจำนวนที่น้อย ถ้าเปรียบเทียบกับเรื่องราวศิลปวัฒนธรรมหลากหลายที่มีอยู่ ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านจึงสอดคล้องกับสภาพสังคมที่เป็นอยู่ในปัจจุบันโดยในการพิจารณาเลือกจังหวัดที่ตั้งโครงการจึงควรมีเกณฑ์การพิจารณาเพื่อความเหมาะสม ดังนี้

- เป็นจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางในการศึกษาและการคมนาคม
- พิจารณาด้านสังคมวัฒนธรรม เป็นหลักสำคัญ เพื่อความสอดคล้องกับกิจกรรมและการใช้พื้นที่ภายในโครงการ
- มีกลุ่มเป้าหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของโครงการ เช่นเยาวชน นักเรียน นักศึกษา รวมไปถึงพิจารณาความหนาแน่นของสถาบันการศึกษาที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่
- ความเป็นไปได้ด้านศักยภาพและความพร้อมของพื้นที่นั้นๆ

รูปที่ 57 แผนที่แสดงเขตการศึกษาและแห่งการศึกษาระดับอุดมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิเคราะห์เลือกทำเลที่ตั้ง (LOCATION)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคขนาดใหญ่ มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ในแง่ของชาติพันธุ์ ชุมชน เป็นการรวมกลุ่มกันของหลายชนเผ่าที่เข้ามาดำรงชีวิตและรวมตัวกัน แต่ในความเป็นจริงหลายที่เป็นอยู่ ก็ยังคงมีสิ่งทีแสดงออกถึงเอกลักษณ์ความเป็นภาค หรือจะบอกได้ว่านี่คืออีสาน รูปแบบที่จะสื่อออกมาให้เห็นได้เด่นชัด ย่อมขึ้นอยู่กับการแสดงออกของคนในภาคเองด้วย การเลือกที่ตั้งโครงการเพื่อการตอบสนองตามวัตถุประสงค์ที่จะให้คนในภูมิภาคได้รับรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมของตนเอง จึงจะต้องมองที่ในระดับจังหวัดที่เป็นศูนย์กลาง และสามารถที่จะเชื่อมต่อกับภูมิภาคเข้าด้วยกัน ทั้งนี้เพื่อใหโครงการเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรม และสามารถสะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงไปทางสังคมได้ที่ดีที่สุด

เมื่อพิจารณาในระดับภูมิภาค เพื่อหาทำเลที่ตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแสดงพื้นบ้านอีสานให้เหมาะสมมากที่สุด โดยพิจารณาจากพื้นฐานของจังหวัดนั้นๆ ตามเหตุผลดังนี้

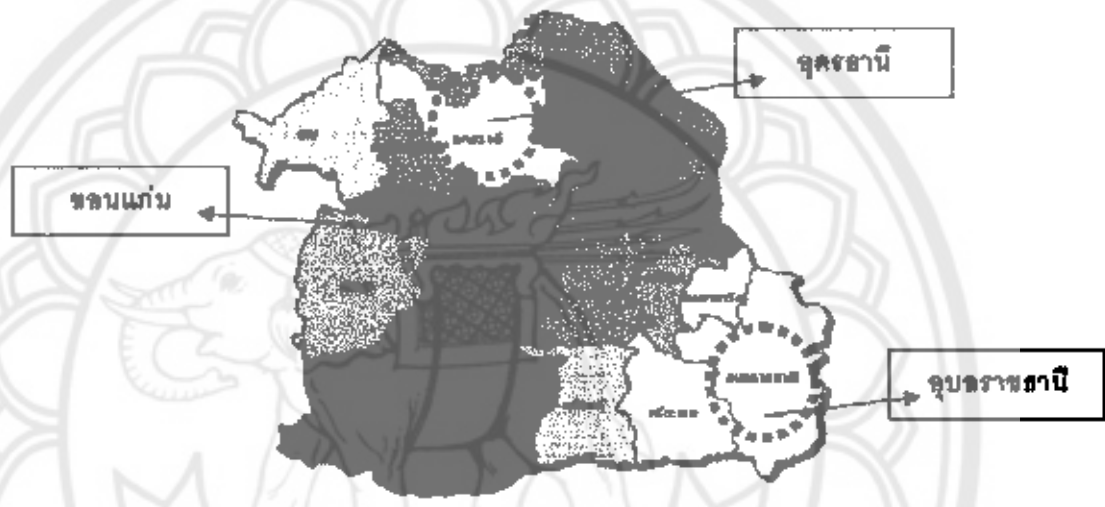
1. เนื่องจากโครงการเป็นแหล่งการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับผู้ใช้โครงการ พิจารณาทำเลที่ตั้ง ในจังหวัดที่มีความสำคัญทางด้านกิจกรรมการเรียน และกิจกรรมทางสังคมที่สอดคล้องกับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา ในภูมิภาค

2. จังหวัดที่มีศักยภาพของพื้นที่ มีความพร้อมทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ที่จะ
 เชื้อจําแนวยต่อโครงการ มีการคมนาคมเชื่อมต่อกับจังหวัดใกล้เคียงและภูมิภาคอื่นได้สะดวก

3. ความพร้อมของพื้นที่สามารถรองรับการแสดงผลทางด้านวัฒนธรรม มีการสนับสนุนจากทางภาครัฐ ที่
 จะส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นเห็นคุณค่าทางวัฒนธรรม

4. มีสถานที่ทางวัฒนธรรมอื่นที่สามารถเชื่อมต่อกิจกรรมกันได้ในพื้นที่ เช่น หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์
 วัฒนธรรม และแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ

จากการพิจารณาเบื้องต้น เห็นได้ว่าจังหวัดที่มีศักยภาพที่เหมาะสมจะเป็นพื้นที่ตั้งโครงการ มีอยู่ 3
 จังหวัด คือ ขอนแก่น อุดรธานี และอุบลราชธานี พื้นที่ทั้ง 3 จังหวัดนี้มีความพร้อมพื้นฐาน และสอดคล้องกับผู้
 จะเข้าใช้โครงการ มีพื้นที่สามารถรองรับกิจกรรมทางวัฒนธรรม รวมถึงมีการคมนาคมที่สะดวกและเชื่อมต่อกับโครงการ
 มากที่สุด

รูปที่ 58 จังหวัดที่เลือกเพื่อหาที่ตั้งโครงการ

เกณฑ์ในการเลือกที่ตั้งโครงการ (ระดับจังหวัด)

- สังคมวัฒนธรรม
 1. ความคํานึงในการแสดงผลทางด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในภูมิภาคมีความหลากหลาย
 ทางด้านวัฒนธรรม แต่ในความเป็นอีสานก็สามารถที่จะสัมผัสได้ ว่าเป็นวัฒนธรรมอีสาน เช่น คน
 ภาษา สังคม วิถีชีวิต ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน
 2. มีพื้นที่สามารถรองรับการแสดงผลทางด้านวัฒนธรรม โดยมีแหล่งเสริม สนับสนุนภายใน
 พื้นที่ ในแต่ละจังหวัด ถึงแม้จะมีวัฒนธรรมที่สืบทอดกันมาเป็นเวลานาน พิจารณาถึงสิ่งที่เกิดขึ้น
 ปัจจุบัน ในแง่ของการอนุรักษ์ สืบพทอด และการจัดพื้นที่รองรับกิจกรรมอื่นๆ
 3. การมีส่วนร่วมของคน สถานที่ กิจกรรม การแสดงผลทางด้านสังคม มีผลต่อความเป็น
 วัฒนธรรม ที่จะให้เห็นเอกลักษณ์ของตนเอง การสื่อสารของคนในพื้นที่ เพื่อให้ได้เห็นความรู้สึกที่มีต่อ
 สิ่งนั้น ถ้าหากคนนั้นที่ไม่มีการตอบสนองต่อกิจกรรมก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจสิ่งที่ต้องการจะบอกได้
 4. ความสำคัญทางประวัติศาสตร์ ที่เกี่ยวข้องกับการเกิดอารยธรรม ตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
 พิจารณาให้เห็นในความเป็นวัฒนธรรมอีสาน รูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่

5. งานเทศกาล ประเพณี ทั้งในลักษณะของงานประจำจังหวัดและงานระดับภาค การให้ความสำคัญกับเรื่องราวและรูปแบบของกิจกรรม ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

6. การรับรู้ทางความรู้สึก เนื่องจากอีสานเป็นภูมิภาคขนาดใหญ่ และมีการแบ่งพื้นที่ตามลักษณะสภาพภูมิศาสตร์ เป็นอีสานเหนือ และอีสานใต้ แต่ในการรับรู้ของคนทั่วไปที่ให้ความรู้สึกว่าเป็นพื้นที่คือ อีสาน

• **ศักยภาพพื้นที่**

7. ความสำคัญในระดับภูมิภาค ของแต่ละจังหวัดในภาคอีสาน จำเป็นสำหรับโครงการ เพื่อที่จะได้ดึงดูดคนเข้ามาสู่แหล่งเรียนรู้ และสามารถที่จะแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของภาคอีสาน

8. ความหนาแน่นของแหล่งการเรียนรู้สถานศึกษา และชุมชน เพื่อความสอดคล้องกับเยาวชน นักเรียน นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่จะเข้ามาใช้ในโครงการ

9. ศักยภาพพื้นที่ของจังหวัดนั้นๆ ความเป็นเมืองศูนย์กลาง การเข้าถึงได้ง่าย การคมนาคมสื่อสาร ที่จะอำนวยความสะดวกของโครงการ

10. สาธารณูปโภค สาธารณูปการ ความสะดวกครบครัน ที่จะเชื่อมต่อการจัดตั้งโครงการ และอำนวยความสะดวกต่อผู้เข้าใช้โครงการให้มากที่สุด

11. การท่องเที่ยว มีส่วนส่งเสริมให้คนจากภูมิภาคอื่นเข้ามาในโครงการ และส่งผลต่อเศรษฐกิจ และการดำเนินกิจกรรมโครงการ

พิจารณาเลือกจังหวัดที่ตั้งโครงการโดยการให้คะแนนในแต่ละเกณฑ์ โดยกำหนดค่าน้ำหนัก (CREDIT) เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญในแต่ละข้อ ตามลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย โดยกำหนดค่าน้ำหนัก (CREDIT) คิดเป็น 5 - 1 และ ค่าคะแนน คิดเป็น 5 - 1

ตารางที่ 4 แสดงการให้คะแนนในการเลือกที่ตั้งระดับจังหวัด

เกณฑ์	CREDIT	ขอนแก่น		อุดรธานี		อุบลราชธานี	
		เกรด	คะแนน	เกรด	คะแนน	เกรด	คะแนน
1	5	3	15	2	10	3	15
2	5	4	20	4	20	4	20
3	5	4	20	3	15	4	20
4	3	3	9	5	15	4	12
5	3	4	12	4	12	5	15
6	3	3	9	3	9	5	15
7	4	5	20	4	16	4	16
8	4	5	20	5	20	5	20
9	4	5	20	4	16	3	12
10	2	5	10	5	10	5	10
11	2	5	10	5	10	5	10
รวม	200	-	165	-	153	-	165

สรุปจากการให้คะแนน พบว่ามี 2 จังหวัด ที่ได้เท่ากัน และสามารถเป็นที่ตั้งโครงการได้ แต่ในลักษณะของโครงการที่ต้องการเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ในระดับภูมิภาค เพื่อให้สามารถดึงดูดคนเข้าในโครงการได้ทั้งในและนอกภูมิภาค จึงมีการพิจารณาเพิ่มเติม

- ศักยภาพจังหวัดที่มีความสมบูรณ์ สามารถรองรับกิจกรรมของโครงการ
- ด้านที่ตั้งของจังหวัดที่เป็นศูนย์กลางภูมิภาค
- ด้านการคมนาคม การเข้าถึงตัวจังหวัดทั้งในและนอกภูมิภาค
- การเชื่อมต่อและส่งผ่านกิจกรรมไปยังจังหวัด และภูมิภาคอื่นๆ

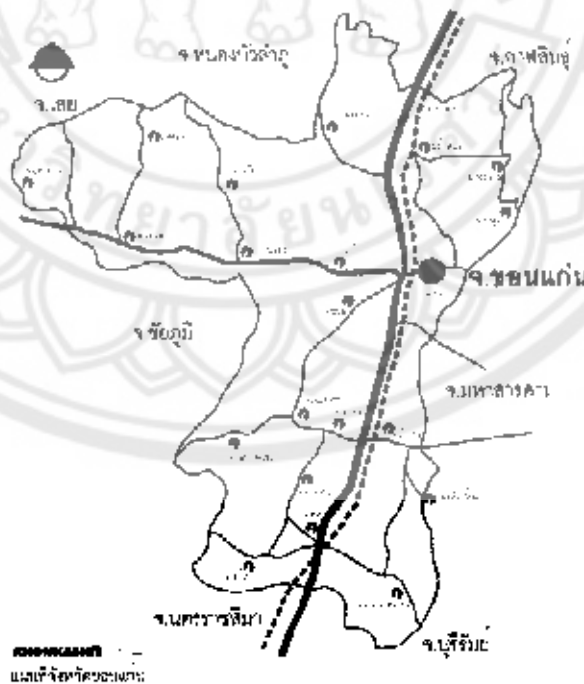
ดังนั้นการเลือกจังหวัดที่มีความเหมาะสมที่สุดสำหรับเป็นที่ตั้งโครงการศูนย์การเรียนรู้ศิลปะการแต่งพื้นบ้านอีสาน คือจังหวัด ขอนแก่น จากข้อที่พิจารณาเพิ่มเติมจะรับรู้ได้ง่ายขึ้นทั้งในด้านกายภาพและมโนภาพ

จังหวัดขอนแก่น

สภาพทั่วไปของพื้นที่

- ที่ตั้งและอาณาเขต จังหวัดขอนแก่นตั้งอยู่ตอนกลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ตั้งที่ประมาณเส้นรุ้งที่ 15 ถึง 17 องศาเหนือ เส้นแวงที่ 101 ถึง 103 องศาตะวันออก ระยะทางที่ห่างจากกรุงเทพฯ ทางรถยนต์ตามทางหลวงหมายเลข 2 (ถนนมิตรภาพ) เป็นระยะทางประมาณ 445 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 10,886 ตารางกิโลเมตร หรือ 6.84 ล้านไร่ เป็นอันดับ 4 ภาครองจากจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี และอุดรธานี มีจำนวนประชากรประมาณ 1,681,479 คน มีอาณาเขตจังหวัดดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย ทิศใต้ ติดต่อกับจังหวัดนครราชสีมา และบุรีรัมย์ ทิศตะวันออก ติดต่อกับจังหวัดกาฬสินธุ์ จังหวัดมหาสารคาม ทิศตะวันตก ติดต่อกับจังหวัดชัยภูมิ จังหวัดเพชรบูรณ์

รูปที่ 59 แผนที่แสดงเขตพื้นที่อาณาเขตติดต่อกับจังหวัดขอนแก่น

2) ทางรถไฟ จากกรุงเทพฯ ถึงหนองคาย ขนาดกับทางหลวงหมายเลข 2 มีจุดรับส่งที่อำเภอพล อำเภอบ้านไผ่ อำเภอเมืองขอนแก่น อำเภอน้ำพอง และอำเภอเขาสมอคอน

3) ทางอากาศ มีท่าอากาศยานพาณิชย์ของกรมการบินพาณิชย์ 1 แห่ง ห่างจากตัวเมือง 8 กม. ขนาดพื้นที่ 1,113 ไร่ อาคารรองรับผู้โดยสารได้ 1,000 คน ขนาดทางวิ่ง (RUNWAY) 4573.050 เมตร มี 2 ทางวิ่ง โดยเปิดเส้นทางกรุงเทพฯ - ขอนแก่น ของบริษัทการบินไทยจำกัด ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที วันละ 4 เที่ยวบิน

ประชากร

ปี 2546 ประชากร จำนวน 1,767,643 แยกเป็นชาย 881,465 คน หญิง 886,178 คน จำนวน ผู้มีสิทธิ์เลือกตั้ง 1,222,558 คน คิดเป็นร้อยละ 69.95 ของประชากรจังหวัด (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2546) ความหนาแน่นประชากรเฉลี่ย 1:162 (คน/ตารางกิโลเมตร) อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นที่สุดคืออำเภอเมืองขอนแก่น 1:387 อำเภอที่มีประชากรหนาแน่นน้อยที่สุดคืออำเภอน้อย 1:115 อำเภอที่มีประชากรมากที่สุด คืออำเภอเมืองขอนแก่น มีจำนวน 364,565 คน ส่วนกิ่งอำเภอที่มีประชากรน้อยที่สุดคือกิ่งอำเภอหนองนาคร่า มีจำนวน 23,623 คน

การศึกษา

สภาพการจัดการศึกษาประจำมี 2546 จำแนกเป็นชายรวม และระดับการศึกษา มีสถานการศึกษาตั้งแต่ระดับอนุบาล-มหาวิทยาลัย จำนวน 2,193 แห่ง จำนวนครู-อาจารย์ 23,809 คน นักเรียน นักศึกษา จำนวน 423,489 คน เฉลี่ย ครู/นักเรียน 1: 17.79 (ที่มา สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดขอนแก่น)

รูปที่ 61 แนวโน้มและทิศทางการขยายตัวของจังหวัดขอนแก่น